

ПРЕЗИДЕНТ ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ

БЕТЕСДА (Меріленд). — Президент Рузвельт виголосив з нагоди відкриття медичного центру в Бетесда, Мд. промову, в якій сказав, що в теперішній тотальній обороні Америки здоров'я нації є дуже важливою річчю. Про здоров'я нації повинні дбати лікарі. Він запевняв лікарів, що уряд зовсім не задумує соціалізувати медицину, як і не задумує соціалізувати промислу.

АНГЛІЙЦІ КУПУЮТЬ КОРАБЛІ.

ВАШИНГТОН. — Англійська покупна місія закупила на 50 мільйонів доларів різного сорту тягарових кораблів, щоб у той спосіб надолужити ті втрати, які завдають Англії німецькі субмарини. Правдоподібно, що англійські представники зачнуть в Америці будувати на масову скалю кораблі, даючи замовлення на різні частини різним фабрикам, та будуючи водночас одну свою фабрику над морем, яка буде це все складати до купи.

ЗАМОВЛЕННЯ „БЕТЛЕГЕМ СТИЛ КО.“

НЬО ЙОРК. — Уділи найбільшої американської сталевні, Бетлегем Стил, дуже підскачили вгору, коли компанія заявила, що цього року буде платити п'ять доларів відсотків від звичайних уділів. Попереднього року ці відсотки виносили лиш \$1.50. Водночас в промислових колах говорять, що Бетлегем Стил дістала тепер в однім місці від американського уряду, а також від чужих держав, замовлення на один біліон 123 мільйони доларів. Це замовлення виносить чотири раз стільки, що замовлення з червня н. р. що було найвище в історії компанії.

ДЕПОРТУЮТЬ ЖІНКУ БРАВДЕРА.

ВАШИНГТОН. — Прокуратор Джексон видав приказ депортувати жінку комуністичного лідера, та комуністичного президентського кандидата, Ерла Бравдера. Його жінка, Раїса Ірена Беркман Бравдер, є роджена і вихована в СРСР. В 1933 році вона прийшла нелегально до Злучених Держав Америки. Власти тепер хочуть її за депортувати. Поведінка жінки Бравдера така, що вона не заслугоє на помилування, говорить головна прокуратура.

ПОМІЧ ЖИДІВ ПАЛЕСТИНИ.

СИНСІНАТІ. — Секретарка жідицької жіночої сіоністичної організації, Гадасса, пані А. Лямпорт, заявила, що її організація за минулий рік збрала 14 мільйонів доларів на цілі Палестини.

69 ДНІВ НА МОРІ БЕЗ ХАРЧІВ.

НЕСО (Багама). — До Багамських островів причалили на рятунок лодці два моряки, які врятувалися із розбитого німецького наїзником англійського корабля „Ангель-Саксон“. Вони в тій лодці блукали по морі 69 днів, кормлячись морськими зелями, та ловлячи час до часу якусь рибу. Воду вони брали з дощевих опадів. Вони говорили, що на тій лодці спочатку було сім осіб, але два з них скочили в воду, один підрізав собі горло, два вмерли з ран, які дістали від скорострільних куль наїзника. Лиш два останні заїхали по 2,500 мильовій мандрівці до Багамських островів. Один з них, що важив колись 180 фунтів, схуд так, що важив лиш 100.

ФІЛЬМИ ДЛЯ ВІЙСЬКА.

ГАЛІВУД. — Всі фільмові компанії в Галівуд обіщали, що будуть виробляти такі фільми, які будуть надаватись до вишколу новобранців. Ці фільми висвітлюватимуть лише по касарнях для воєнків.

ПАТРІОТИЧНА КОМПАНІЯ.

РОЧЕСТЕР. — Компанія виробів фотографічних апаратів, Істман Кодак, заявила, що колиб їй вдалось заробити на військових замовленнях більше, як десять відсотків від вартості продуктів, то вона надвищу зверне військові. Вона в подібний спосіб поступила і в часі минулої світової війни. Ця компанія дістала тепер поважні замовлення на різні військові інструменти.

ДЖОВ ЛУІС ТАКОЖ ПОЛІТИКУЄ.

НЬО ЙОРК. — Джов Луїс, кулачний чемпіон світу, взяв активну участь у президентських виборах і виголосив вже кілька коротких промов в користь Вилкого. Він каже, що адміністрація Рузвельта, даючи маленьку поміч неграм, членам його раси, зробила їх лівими і вони не хочуть тепер напружувати себе, щоб чогось кращого добитись. Джов Луїс відідав також чорного поліція, якого копнув ногою секретар президента, Ерлі, і на здивування довідався, що той поліцай таки буде голосувати на Рузвельта.

ЗАМОРОЖУЮТЬ ГАДЮКИ.

НЬО ЙОРК. — Д-р Реймонд Дітмарс, куратор ньюйорського зоологічного городу, сказав, що він придумав спосіб, як видобувати ідовитим вужам отруну, не намагаючись на небезпеку. Їх треба впускати на короткий час до холодильника і трохи приморозити. Вони тоді робляться такими повільними, що ледво рухаються.

ВИЛКІ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД „ПРАВЛІННЯМ ОДНОГО ЧОЛОВІКА“

Вендел Вилкі в своїй промові перестегіб Америку перед правлінням одного чоловіка, яке закінчиться диктатурою Рузвельта. Вилкі говорив, що Рузвельт сам зрадився, що в нього на умі, коли в своїй бостонській промові, ужиз виразу „мій амбасадор до Британії“. В той спосіб висказуються лиш королі, або диктатори, які цілу владу вважають персональною властністю. Наперед буде „мій амбасадор“, опісля „мої генерали“, а накінєць „мої люди“ і диктатура буде вповні завершена, казав Вилкі. А коли Джов Кенеді є амбасадором Рузвельта до Англії, то хто тоді є амбасадором американської держави до Англії? — питав Вилкі. Він далі говорив, що в цих виборах бодай одна річ є ще певна, а саме, що Рузвельт не може іще сказати, що Білий Дім його. Нарід має ще можливість його усунути з Білого Дому.

В подібний спосіб критикували Рузвельта за його вираз „мій амбасадор“ інші бесідники, підтримуючи Вилкого, серед них старий демократ і давній противник Рузвельта, Ал Смит, Джозеф Мартин, голова республіканського комітету та інші.

ВАЛАС ЗНОВ ЗАКИДАЄ, ЩО ВИЛКІ ЦЕ „ЧОЛОВІК ГІТЛЕРА“

Генрі Валас, кандидат на заступника президента з боку Демократичної Партії, виголосив в Нью Йорку, в Медісон Сквер Гарден, промову, в якій в непереривних словах закинув Вилкому, що він є вибравцем Гітлера і що його піддержують в Америці всі гітлерівські прихильники. Гітлер витратив на вибори Вилкого в Америці великі гроші, казав Валас. Крім Валаса говорили ще кандидат на сенатора, Міл, посолник Ля Гвардія, і представники різних юній: Дубінскі, Зарнскі, Потофскі, Волчок, та інші. Віче в Медісон Гардені, на яким вони говорили, було влаштоване американською робітничою партією.

ДЮІ ЗАРЯДЖУЄ СЛІДСТВО В СПРАВІ КОПНЕННЯ ПОЛІЦАЯ

Прокуратор Томас Дюї зарядив слідство в справі копнення одного ньюйорського поліца, секретарем Рузвельта, Степаном Ерлім. Ерлі сам признався, що копнув поліца ногою, коли той заступив йому шлях до поїзду, в яким їхав президент Рузвельт. Поліцай зазнав доброго копняка, бо вже третій день лежить в ліжку і не може встати. Однак він відмовляється давати точні пояснення в тій справі і каже, що багато в газетах пишуть неправди.

В ГРЕЦІЇ РОСТЕ ОДУШЕВЛЕННЯ, БО АНГЛІЯ ПОМАГАЄ В БОРОТБІ

Американські кореспонденти доносять з Сальонік (Греція), що серед населення слідний великий підйом духу з тої хвилини, коли розійшлися вісті, що британські летуни бомбардували Тірану, столицю Альбанії. Далі згадується ще за британську поміч з боку британської флотії, що біля Корфу мала обстрілювати італійські частини на суші, себто на альбанській землі. В грецьким воєнним комунікаті кажеться теж і про бомбардування Тірани грецькими летунами. Комунікаті перечить попереднім поголоскам, що італійці заняли Брезніцу, яка має бути важним стратегічним пунктом в есентуальнім дальшій італійській поході в сторону Егейського моря, згл. до міста Сальонікі.

ІТАЛІЙЦІ ПИШУТЬ, ЩО ПОСТУПАЮТЬ ВПЕРЕД

Італійські воєнні комунікати твердять, що італійські частини посуваються в Греції вперед у різних пунктах, що вони перейшли ріку Калямас та є недалеко міста Яніни, наступаючи в напрямі двох важних пристаней: Парга і Превеза. Та остання пристань особливо важна тому, бо якби дісталась в італійські руки, то тоді не можливо булоб „ворогові вдержати Корфу“. Так кажеться в комунікаті.

ГРЕКИ ДОБРЕ ДЕРЖАТЬСЯ, КАЖЕ ГРЕЦЬКЕ РАДІО

Усі італійські наступи відбито й змущено цофнутись той італійський корпус, що вдерся в грецьку територію. Таке передало радіо в Афинах, столиці Греції. Те саме потверджує воєнний офіційний комунікат.

БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Морози і невідповідна погода покищо не здержують британських летунів від дальших постійних бомбардувань німецьких пристаней, як і тих, що є під німецькою контролею, головню в Франції й Голяндії.

ДІТИ ПЕРШІ ПРИВИКАЮТЬ. — Як над Лондоном покажуться німецькі летуни й в Лондоні загудуть сирени, ці лондонські хлопці заходять до підземної залізнички з дитячими візками, займають вигідні місця, а потім відступають ці місця охочим скритися туди по 4 й 5 центів за місце.

СОВЕТИ НЕ ДАЛИ ГРЕЦІЇ НІЯКОЇ ДОПОМОГИ

МОСКВА. — Світова преса подала вістку, що Греція, що опинилась у війні з Італією, дістала від Советів 134 літаків-бомбовиків. Ті літаки мали дійти до Греції через Туреччину. Тепер советська урядова агенція Тасс подає урядове заперечення. Називає ту допомогу Греції видумкою, яка в нічому не відповідає дійсності, та яка була пущена в світ британською пресою агенцією Райтера.

ІТАЛІЯ СПОКІЙНА ЗА СОВЕТИ.

РИМ. — Вирджініо Гайда пише, що Велика Британія далі спекулює на тому, що Совети не підуть з державами „осі“ й принаймні тепер ставитимуть якийсь опір, коли іде про справи Балкану, якими вони так дуже заінтересовані. Гайда каже далі що з тих „англьо-масонських“ сподівань нічого не вийде, бо Росія буде поводитись „спокійно й об'єктивно“. День передтим італійська преса писала в тому тоні, що в скорому чаю прийде до ще більшого затіснення відносин між СССР і Німеччиною та Італією.

ГРЕЦІЯ ОСТАНЕ САМА, КАЖУТЬ В РИМІ.

РИМ. — Італійська преса пише про нову „дипломатичну невдачу“ Великої Британії, яка має полягати в тому, що Туреччина і Югославія держаться тепер неутрально й не ідуть помагати Греції, чого Англія надіялась і на що числила. Преса твердить, що неутральність тих країв є вже „запевнена“. Також пишеться, що й Болгарія буде держати себе неутрально. Та це останне розуміють держави „осі“ так, що Болгарія має бути на потовілю, себто заатакувати Туреччину в тій хвилині, колиб вона пішла помагати Греції.

НЕМА НІЯКИХ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

АТЕНИ. — Таке заявляє грецьке міністерство заграничних справ. Називає „абсурдними“ ті поголоски, що кажуть, що Греція не відержить і значне переговорювати з Італією в справі замирення як-що Туреччина і Велика Британія не придуть з негайною допомогою. Далі стверджується урядово, що Велика Британія дає всяку можливу допомогу. Разом з тим уряд держиться неутрального становища супроти Німеччини і не робить нічого такого, що давалоб Німеччині притоку до інтервенції.

НЕ ДОЦІНЮЮТЬ ГРЕЦЬКОГО ДУХА!

АТЕНИ. — Це ті, що розпускають вісті, що греки не відержать і піддадуться. Вони, як видно не знають грецького бойового духа, що виявляв себе століттями. Таке заявив грецький міністер преси.

ВЗИВАЄ РОБІТНИКІВ СВІТА ДОПОМОГТИ ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ. — Арістідес Деметратос, грецький міністер праці, видав відозву до робітників у цілому світі, визнаючи їх бойкотувати Італію і станути до боротьби з фашизмом і напасниками. Він звернувся зокрема до робітників Злучених Держав і СССР з проханням припинити доставку воєнних матеріалів Італії. Далі кажеться, що від висліду боротьби Греції з фашизмом зависітиме судьба цивілізації й незалежність краю. При кінці міністер звернувся ще до робітників в Італії, що пішли воювати в користь „римських плотокрів“, питаючись їх, чого вони шукають в Альбанії чи Греції, та визнаючи їх перестати воювати.

НЕ ПІДЕ ТАК ЛЕГКО.

РИМ. — В Італії починають думати, що з Грецією не піде так гладко, як цього надіються, та що війна може потривати довго. Та всетаки числять на незгоду між самими греками, а з тим на усунення Метаксис з премієрства та покликання такого міністерства, що булоб згідне переговорювати з Італією про замирення.

ШВАЙЦАРІЯ ВІДЧУВАЄ ВІЙНУ.

БЕРН (Швайцарія). — Видано тимчасову заборону, спричинену воєнними обставинами в Європі, наслідком якої не вільно продавати ніяких воєнних товарів.

ВЕЛИКІ НАЦІСТИЧНІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Бритійське міністерство летунства оголошує, що в часі від 8 до 30 жовтня Німеччина втратила в боротьбі з Великою Британією 2,483 літаків. А Велика Британія втратила в тому самому часі тільки 895 літаків.

НЕ ВІРЯТЬ У ЗГОДУ „ОСІ“.

БЕРН. — Деякі кола не дуже то довіряють тим так частим заявам Гітлера і Мусоліні про „цілковите порозуміння“. Навпаки твердять, що такого порозуміння нема, бо заходять поважні колізії інтересів між Німеччиною й Італією. Кажуть, що Італія хоче забезпечити себе над Дунаєм, бо вона також має свої плани щодо „походу на схід“. Знову Німеччина, як це виявилось наглядно підчас минулої світової війни, цілком не резигнує за Середземного моря. Навпаки, вона хотілаб бути і там панєю.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинкою):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25

Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

3 ЧУЖИХ ЛИСТОПАДОВИХ ДУМОК

Переглядаючи українські часописи Західної України за ті останні роки, коли вона була під польською владою, знаходимо в них Листопадову статтю, надруковану з нагоди спогаду про день 1. листопада 1918 року. Ціла вона — це переклад проповіді польського єпископа Бандурского, виголошеної в Кракові, дня 29. листопада 1906 року, в пам'ять польського нещодавно Листопадового повстання проти Росії. Єпископ говорив про те, що то тепер було б, „колиб ми були з епохи листопадового повстання, колиб ми дійсно могли повставати, колиб ми змінили боритись за наші права і за наші душі“. Передрук мав, правдоподібно, заступити справжню українську статтю, яка була б підпала конфіскації польської цензури. Та часопис міг теж мати на цілі передання думок польського єпископа про Польщу на те, щоб над ними застановились і українці, що теж хочуть наново піднятися і боритись за волю.

Отже єп. Бандурскі сказав тоді таке:

„... боритись треба нам передовсім проти того, що путає і ослаблює нашу моральну й духову силу, що наші душі держить в неволі наших пристрастей, хиб і провин, що права наші слухні і справедливі — природні Божі — кнеблює і забирає.

„Та заки зачемо боротьбу з ворогом за права і душі наші, треба нам її звести з самими собою“, бо „розібрали ми собі в душі Польщу гірше, ніж на землі розшарпали вороги її тіло; кожний в мозку має якийсь її відламок і той відламок за цілість уважає; звідти гнів фохі, партії, гуртки, ненависть і зависть“, каже Крассінські. Краще й ясніше не можна накреслити нашого теперішнього положення. Чи й нині не розбираємо Польщу гірше, ніж вороги її розібрали, коли на три часті розшарпали її землю? Вони тільки землю розшарпали, а ми, каже поет, на сотні і тисячі відломки поділили ідею Польщі. І за ті відломки ведемо між собою взаємну боротьбу, взаємно наступаємо на себе, ненавидимо себе, переслідуюмо себе — о горе нам — вбиваємо себе.

„Це так болучо й тяжко признати, а однаке сказати треба: Ми не боремось за душі й права, але за партії, гуртки, табори, організації, назви, а часом за слова, а найчастіше втікаємо від усякої боротьби, думаючи, що тоді найкраще діємо.

„Скарб — то сумління, сила — то обєднання, писав Поль, а ми не вміємо ані того скарбу шанувати й охороняти ані не бажаємо тої сили множити і побільшати. Розбили нас зєдинені вороги, але гірше розбиваємо ми самі себе.

„До віри живої й повної вогню, до віри ясної і тривкої, а тоді армія борців здобуде права волї, життя шляхотне. Бо нам побіджати, а не гинути...“

ВЖЕ ПРОЙШЛА ПОЛОВИНА РЕЄСТРАЦІЙНОГО ЧАСУ

В суботу, дня 26-го жовтня ц. р., вже минула половина з тих чотирьох місяців, які призначено на реєстрацію чужинців у Злучених Державах.

Е. Г. Гарисон, директор реєстрації чужинців при департаменті справедливости Злучених Держав, заявив, що за ту половину реєстраційного часу, Вашингтон вже одержав 2,354,229 виповнених формулярів з відтисками пальців, що становить 65 відсотків з загального числа чужинців, яких нараховують кругло на 3,600,000 осіб.

„Це є добрий прояв“, каже Е. Г. Гарисон, „і департамент дуже задоволений з того, що до цього часу реєстрація негромадян перейшла так скоро і гладко по усіх сторонах краю. Однак найтяжча частина праці ще остає перед нами, бо на протязі наступних двох місяців стрімемося з різдвяним натовпом на поштах, де переводиться реєстрація. Тому порадою, щоби ті чужинці, котрі ще не зареєструвалися, по можливості негайно це зробили“.

Звертаючись до близько півтретя мільона негромадян, котрі вже зареєструвалися, Е. Г. Гарисон повторює свою острого про те, що закон вимагає, щоби негайно повідомляти Іміграційного і Натуралізаційне Бюро про кожну зміну адреси постійного мешкання:

„Всі чужинці, котрі як слід повинулися приписам складна ро реєстрацію і відтиск пальців, вже скоро дістануть посвідку на доказ своєї реєстрації“, запевняє Е. Г. Гарисон. „На посвідках подано поучення щодо повідомлення про кожну зміну адреси старого мешкання. Однак хоч хто не дістав ще такої посвідки, то це не означає, що він є звільнений від приписів закону, а саме, що про зміну треба доносити до п'яти днів. Хто знехтує ці приписи, той може зовсім не дістати реєстраційної карти.“

„Ці упрощені формуляри на зміну адреси мешкання можна дістати на кожній пошті. Закон назначає строги карі для тих, котрі занедають зробити донесення про зміну до Іміграційного і Натуралізаційного Бюро.“

„Однак та частина закону не відноситься у тій самій формі до тих чужинців, котрі перебувають тут тимчасово, бо, бо вони мусять про себе доносити до Вашингтону кожних три місяці, незалежно від того чи вони змінили свій адрес, або ні“.

Е. Г. Гарисон звертає теж увагу на факт, що деякі чужинці не прочитали уважно інші інструкції, подані на реєстраційних картах, а саме про те, щоби карти найдені, або померших чи виїхавших осіб звертати назад до Іміграційного і Натуралізаційного Бюро у Вашингтоні.

„Деякі чужинці повідтінали кінці посвідок з порученнями від самої посвідки і вислали їх до Вашингтону. Це помилка, бо чужинець має держати при собі цілу посвідку, за винятком у випадках як вище вмінено“, — продовжує Е. Г. Гарисон.

Ще раз пригадується, що розумно поступлять усі досі не зареєстровані чужинці, коли чимскорше виконають свої повинності, приписані законом про реєстрацію чужинців. І ще раз звертається увагу, що реєстрація є примусова, а не добровільна, і хто з розмишлом не зареєструється, або подасть фальшиві інформації про себе, той наражується на строги карі.

„Здається, що серед чужинців, котрі ще не зареєструвалися є чимало таких, що не певні свого громадянства або сподіваються перейти формальності і набути громадянство перед скінченням реєстрації“, продовжує Е. Г. Гарисон. „Цим першим хочу ще раз пригадати, що реєстрація ніяк не змінює громадянства, а іншим дораджую не отримувати задовго. Ніхто не може мати певності, коли його допустять до громадянства, а хто через те занедає і не зареєструється до 27-го грудня, тому опісля буде куди тяжче дістати горожанські папери“.

Накінєць Е. Г. Гарисон остерігає тих, котрі дотепер ще не зареєструвалися з огляду на свої попередні рекорди, чи з огляду на спосіб свого приїзду до Америки. Коли вони не повинні бути законами, то не тільки будуть строго покарані, але також ще більше собі тим пошкодять і погіршуватимуть своє і так вже лихе положення.

При тій нагоді подається десять стейтів, в котрих зареєструвалося найбільше число чужинців. Отже у стейті Нью Йорку зареєструвалося 539,469 чужинців, в Каліфорнії 246,379, в Мессечусетс 219,282, в Пенсильванії 205,598, в Нью Джерсі 150,479, в Іллінойсі 136,926, в Мішигені 135,986, в Техасі 95,346, в Огайо 90,418, а в Конетикоті 86,439 осіб.

ТРУДНОЩІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Артур Гейз Сульцбергер, видавець часопису „Ди Нью Йорк Тамп“, виголосив в Карнегі Інституті в Пітсбургу цікавий доклад про труднощі, з якими стрічається тепер американська преса. Як відомо, американська преса славилася по цілому світі своїми щирими та об'єктивними справознаннями з подій по цілому світі. Оповідючи про пригоди, труднощі та персональні нарахування кореспондентів згаданого часопису в Берліні, Парижі, Москві, Римі, Букарешті, Токіо та Лондоні, Сульцбергер заявив, що кореспонденти — це справжні воїни, які б'ються з труднощами диктаторської цензури з одною лиш ціллю, щоб донести своїм читачам об'єктивну правду.

„Пропаганда знищила правду, а славословить брехню“, твердить згаданий видавець, а так є, що „одинокі успішна наша зброя проти брехливого пропаганди — це вірна та відповідальна преса“.

Англії зрозуміли вагу американської преси.

Тому, що Англія є демократичною державою, подібно як Злучені Держави, вона скоро зрозуміла, яку велику роль в теперішній війні може відіграти вірна американська преса. Тому, як англійський уряд так і військова команда, поставили собі за ціль держати американську публіку в курсі подій та повідомляти про все, що діється тепер за фронтовими лініями Англії. І тому вони не тільки не утруднюють американських кореспондентів у виконуваних їхнього обов'язку, але ще дозволяють їм іти на фронт, з великим нараженням на небезпеку.

Англія, наприклад, цілком не закриває новин про наслідки німецьких бомбардувань Лондону. Зате цього цілком не дозволяє противна воююча сторона.

Об'яснивши широко чотири головні засади американської свободи, а це свободу релігійного визнання, свободу слова, свободу преси та свободу зібрання, Сульцбергер зокрема проаналізував важніші труднощі американських кореспондентів в поодиноких краях світа.

Пропаганда страшний засіб боротьби.

Він твердить, що в теперішній війні пропаганда є страшний та небезпечний засіб боротьби. „Вона знищила правду, а славословить брехню“, казав бесідник і це було головним предметом його промови. Пропаганда є спосібна

обдурити не тільки поодиноких провідників, але й цілі народи.

Демократія, в його opinii, є лиш тоді сильна, коли вона дозволяє правді бачити денне світло. Тому завданням преси в демократичній країні є давати правдиві факти, які одинокі можуть протиставитися пропаганді брехні та фальшу.

Про німецьку цензуру.

Зовсім цензур, твердить Артур Сульцбергер, німецька є найбільш зорганізована та дуже спеціальна. Цікавий факт, що Німеччина завжди твердить, що в неї нема цензури, що в одному випадку, є правдою, бо німецькі журналісти не обов'язані давати свої статті до цензури перед друком. Та проте, в Німеччині є строга цензура. Відомий кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Тамп“, Отто Толішус, що був видалений з Німеччини, називає цю цензуру „конспірацією мовчанки“. Кожний член німецької нації зобов'язаний держати все в тайні. Цього спеціально придержуються робітники по фабриках, бо за зломання тої „конспірації мовчанки“ ждуть жорстокі „народні суди“ та сокири катів. Толішус згадує, що фактично ніхто в Німеччині не може дати інформації; нема ані партійних лідерів ані парламентарних діячів, що бодай здалека могли б дати якісь інформації чи навести на це, що діється коло них.

Коли „Нью Йорк Тамп“ запитав свого берлінського кореспондента, щоб цей приєднав більше інформації про англійське бомбардування, то він телеграфічно відповів наступне: „Не будьте смішні, я вислав все, що мені сказали, особисто мені не вільно нічого оглядати“.

Московські звички.

Ще цікавіші новини дістаємо з СССР. Москалі взагалі мають цікаву тактику у відношенні до чужинських кореспондентів. Коли, наприклад, кремлівський уряд не бажає, щоб дані відомості дісталися закордон, то головний цензор... у відповідний час забирається до дому... спати! Уряд вислав свої власні комунікати, а світ одержує їх в такому ж виді, бо заграничні кореспонденти не можуть знайти цензора, бо він вийшов з бюро... А коли вперті та непосидливі американські кореспонденти й далі не дають спокою офіційним московським чинникам, тоді справу бере в руки ГПУ та арештує секретарок чужинських кореспондентів. І горе, коли во-

ни є підданими СССР. Тоді звичайно за ними і слід падає.

В Токіо та Шангаю.

Ще гірші відносини панують на Далекому Сході. В Японії військові цензори не тільки „обтинають“ все це, що не відноситься до новин, але вони викидають все, що їм взагалі не подобається. Кореспонденти „Таймсу“ в Шангаю Абенові прямо грозили анонімовими листами, що коли він не перестане писати, то його вб'ють!

Такі самі відносини панують в Італії, Мадяріщині, Югославії та Болгарії. Бідного кореспондента відсилають від Анни до Каяфії та навіпаки. Всюди закривають перед ним правду. Майже ціла Європа нині в темряві, цебто, світ не знає, що там властиво діється, бо нечисленні американські журналісти не мають доступу, перед ними закривають двері правди.

Як вже було сказано вище, найкраще це ставляться до американських кореспондентів англійські влади та ціла британська суспільність. Може всі новини про це, що діється в Англії, дістаються нараз, але всежтаки ніхто їх не скриває. Тому не диво, що Америка знає, що чекає Англію, який політичний крок вона готова зробити, тоді, коли не можна цього сказати про Росію, Німеччину чи Італію.

Свій цікавий доклад закінчив Сульцбергер словами редактора часопису „Нью Йорк Тамп“ зперед 35 літ, Ч. Р. Мілера, який сказав про журналістів таке: „Вони мають генія нескінченности, який кермує їх перама й політикою, та повздовж прохочащих років кидає на друковану сторінку постійно світло їх індивідуального характеру та вибраної ними цілі“.

Сповнити чесно та совісно обов'язки характерного журналіста не так легко. Тому їх праця є майже неоціненою для поступу всього людства.

ДАЛІ ПРОТИ ЖИДІВ.

ПАРИЖ. — Німецька окупційна влада видає щораз нові розпорядки, якими обмежує жидам їхні горожанські права. Найновіший розпорядок вимагає від жидівських фірм, щоб зареєструвалися, та щоб у їхнім провіді стояли в будучині тільки „справжні французи“. Покищо жиди будуть могли далі оставати власниками склепів і підприємств. Офіційно німці внаслідок того, що вони не хочуть наставляти на місце жидів німців, а тільки жиди бажають собі, щоб місце жидів заняли французи, „бо жиди „небезпечні через свою економічну солідарність“.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(70)

— Та про цеж, — відповів Крига.

— Хм... Дивно мені: оскільки пам'ятаю, такої справи не було в нас із тобою. Отже, ми думали, що ти з полковником...

— Та хай я кризь землю западусь на цьому самому місці, коли я хоч словом прохав його їхати до вас!... Кажу, що якраз навпаки!...

— Добре, але звідкиж він узав, що ти хочеш сватати Орісу, та ще йте, що на перешкоді Павло?

— То він і про це згадував? — ужахнувся Крига.

— Аякже... Ще й сварилися; казав, що не пустить злодою до Канева, хочби той і вернувся з Січі. Отже, хто йому наплескав, що Павло злодога?

Крига потемнів на виду.

— Якщо ви думаєте на мене, паніматко, — промовив глухим голсом, але щиро, — то не по заслузі скривдите мене... Про Павла він тільки й знає — мабуть із старостянської канцелярії, — що той виламав вікно, більш нічого. А коли видер вікно, то на його думку, злодій. Я не заперечував, бо тоді довелось би все йому розповісти, а це не до шмиги, самі, здорові, знаєте, А от... про те, що я... хожу сам не свій, бо... не можу поспівати Орісу... про це мусів йому признатися, бо вчепився, як репях... В цьому широкі каюся, бо це правда... Але... чи сподівався я, що його лиха година пожене до вас із сватанням!... Ніколи в світі, хоч вірте, хоч не вірте, але я Богом святом присягаюся, що тільки й провини мо-

— Пробі, паніматко! — перехопив мову старої Крига, — якіж лихі думки?... Чи є що лихе в тім, що влюбовав вашу дочку понад самого себе?

— Що ти говориш, козаче!... Таж ти знаєш, що вона заручена...

— Знаю, паніматко, але сердцю не закажеш... Та й не козак той, що не вповає стати отаманом.

— Не второпаю, до чого це ти?...

— До того, паніматко, що всі під Богом ходимо. Оріса з ненькою перезирнулася й здвигнули плечима. А він казав далі:

— Не гнівайтеся на мене за мою надію... Чи винен я в ній?... Бо свідок, що ні... А

ей, що не здержав язика й пробовкнувся й виплескав те, в чім навіть сам собі боявся признатися.

Схоже було на правду, і стара вдова глянула на нього вже трохи спокійніше.

— Бач, який ти, — промовила здокором, — присягався парубкові, що будеш нам за оборонця, а сам он які лихі думки носиш...

— Пробі, паніматко! — перехопив мову старої Крига, — якіж лихі думки?... Чи є що лихе в тім, що влюбовав вашу дочку понад самого себе?

— Що ти говориш, козаче!... Таж ти знаєш, що вона заручена...

— Знаю, паніматко, але сердцю не закажеш... Та й не козак той, що не вповає стати отаманом.

— Не второпаю, до чого це ти?...

— До того, паніматко, що всі під Богом ходимо. Оріса з ненькою перезирнулася й здвигнули плечима. А він казав далі:

— Не гнівайтеся на мене за мою надію... Чи винен я в ній?... Бо свідок, що ні... А

заспокоюся, розвіявши за вітром свої сподіванки, лише тоді, коли власними очима побачу Орісу й Павла на рушнику. До тогож блага вас — не бороніть мені плекати мою найдорожчу надію.

Вара й дочка мовчали.

— Я знаю, що покищо у вас нема чого мені сказати, але я буду сподіватися, що колись і про мене знайдеться у вас тепле слово. Прощайте!...

— Ходи здоров, козаче, — відповіла стара, — та викинь із голови оті думки: й для тебе й для нас буде спокійніш.

Крига махнув рукою й пішов.

У Орісі стислося серце, а чому — сама не знала. Провела його довгим поглядом і мовчки заметушилася знов коло роботи.

XVII.

Від людей почув Крига, що вельми древній запорозький полковник Дмитро Гулий має спродати свій хутір і пострігтися в ченці.

Хутір старого козарлюги стояв на шляху з Охматова до Чигирини й усявився не тільки в своїй околиці величез-

ною пасікою, що коло неї старий лицар упав так віддано, як колись коло своїх козацьких роїв-ватаг на Січі і в походах. Осівся Гулий тут давно вже, спочатку зимовником; але нещодавно хазяйство потроху розросталося, бо старий не цурався людей і приймав до себе всякого сірому, що з тої чи іншої причини (а їх, тих причин, і тоді було подостатком) не мав де притулитися; дурно хліб їсти та баглати бити запорозький дідуган не дозволяв нікому: всяк мусів бути при своїй роботі на хуторі, а тому, що займище — скільки оком скинув довкруги — Гулий вважав за власність, то тая заблукана сірома ставала на хуторі звичайними робітниками, щось ніби наймитами без наймиці, тобто тієї зароблениці. Та, правду кажучи, на розтую наймицю ніхто й не вважав, навіть мови ніколи не було про неї: люди селилися, жили, працювали, харчу всякого мали здобіль, і були задоволені. Коли кому засербіли п'яти, той вільно міг, коли схотів, кинути хутір і втіяся за щастям-долею на всі чотири. Як на Запоріжжі. Ніхто

нікого не кликав, ніхто нікого не держав, але коли вже ти осів на місці, то дурно хліба не їж. А робота була й на пасіці, й на полі, й коло худоби тощо.

Прожили в Гулово на хуторі й такі, що поприбивалися з жінками, навіть із дітьми. Небагато тих жінок було — три-чотири, та стільки дівчат із ними, — ще кількоро дітей — сливе всі малі, але це надавало хуторському побуту якоїсь людяности, привітності, м'якості та теплоти у взаємовідносинах. Сварок та тих усяких каверз не було: над усіми й усім панувало гостре око господаря й його суворий потяг до миру, спокою й ладу.

Почувши про намір старого, Крига не вагався. Взв'язи дозволив у свого старшого, він розпитав у ньогож таки докладно дорогу, хоч сам її приблизно знав, бо ще недавно вештався в тих краях із братчиками в січових справах.

— А оцього листа від мене, — промовив після всього старий Гулима, — передаєш мій старий. Та не загуби гляди... В мене на хуторі будеш над-

вечір. Раджу там і заночувати. — чого тобі десь у жидівській коршмі пархів набиратися!...

— Дякую, батьку, вчиню, як кажете, — вклонився Крига.

— Кланяйся старій і дочці. Оце й усе. Тепер іди з Богом та спочинь на дорозі. Та не гайся на хуторі в того старого характерника: він уміє погодити, — запорозька вдача, хрін йому в ніс!

— Не турбуйтесь, батьку, не для того їду, щоб бенкетувати. Та й не таку вдачу маю, щоб загуляв до безпам'яті.

— Та знаюж, знаю... Не дармаж і Крига ти. Ходи здоров!...

Крига вийшов. В дорозі вирушив раніше, ніж не зупинився й справді надтечир став на Росі перед тим самим бродом, що перед ним колись стояв Павло. Той самий дідусь-пастух пригнав до річки напувати череду, а віддалік стояв огорожений міцним високим частоколом хутір.

— Агов, діду! — гукнув Крига.

(Дальше буде)...

ЧОМУ ГОЛОСУВАТИ НА КАНДИДАТІВ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

FRANKLIN D. ROOSEVELT FOR PRESIDENT

ТОМУ, ЩО:

1. ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ Є ПАРТІЄЮ ПРАЦЮЮЧИХ МАС. ВОНА ПОМАГАЄ ОРГАНІЗУВАТИСЯ НЕ ЛИШЕ ГРОМАДЯНАМ АМЕРИКИ, ЩО ТУТ РОДИЛИСЯ, АЛЕ Й ПРИГОРТАЄ ПІД СВОЮ ОПІКУ ГРОМАДЯН, ЩО ПРИБУЛИ В АМЕРИКУ ЯК ІМІГРАНТИ І ПОМАГАЄ ВСІМ КОРИСТАТИ З ДОБРОДІЙСТВ ЦЬОГО КРАЮ.
2. ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ СТАВИТЬ КАНДИДАТАМИ НА РІЖНІ УРЯДИ ТАЛАНОВИТИХ ЛЮДЕЙ, ЩО ДБАЮТЬ ПРО ДОБРО НАСЕЛЕННЯ ТА ІДУТЬ З ПОСТУПОМ І ДУХОМ ЧАСУ.
3. ВОНА ВИБРАЛА МИНУЛИМИ ЛІТАМИ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРЕНКЛИНА Д. РУЗВЕЛТА, ЩО ТЕПЕР Є ЗНОВУ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА З РАМЕНИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ. КАНДИДАТОМ НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА Є ГЕНРІ А. ВАЛЕС, СЕКРЕТАР РІЛЬНИЦТВА В КАБІНЕТІ РУЗВЕЛТА.

4. ПІД ПРОВОДОМ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ ПЕРЕВЕЛА ВЕЛИТЕНСЬКІ РЕФОРМИ В КОРИСТЬ РОБІТНИЧОГО НАСЕЛЕННЯ, А З ТИМ І ДЛЯ ЦІЛОГО КРАЮ. КОРОТКО, ОСЯГИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ТАКІ:

а) ВРЯТУВАННЯ АМЕРИКИ ВІД ФІНАНСОВОЇ КАТАСТРОФИ В САМИХ ПОЧАТКАХ УРЯДУВАННЯ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА; б) ПОМІЧ БЕЗРОБІТНИМ І ГОЛОДНИМ З ФЕДЕРАЛЬНИХ ФОНДІВ; в) СТВОРЕННЯ ВАРСТАТІВ ПРАЦІ ПРИ ПОМОЦІ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРИЛЮДНИХ РОБІТ („ДОБЛЮ ПІ ЕМ”); г) ПЕРЕВЕДЕННЯ ЦІЛОЇ ГРУПИ РОБІТНИЧИХ ЗАКОНІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОБУТУ РОБІТНИЧОГО НАСЕЛЕННЯ; ґ) ДОПОМОГА ФАРМЕРАМ І БІЗНЕСМЕНАМ ЧЕРЕЗ СТВОРЕННЯ КРЕДИТОВИХ ФОНДІВ; д) ДОПОМОГА СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ; е) СТВОРЕННЯ ФОНДІВ ДЛЯ БУДОВИ ДЕШЕВИХ ДОМІВ І ПЕРЕБУДОВИ МІСЬКИХ КВАРТАЛІВ ТА РОЗБУДОВА ЗАБАВОВИХ ПЛОЩ; є) РОЗБУДОВА ШКІЛ ТА КУЛЬТУРНИХ УСТАНОВ ДЛЯ ШИРОКИХ КРУГІВ НАСЕЛЕННЯ; ж) СТВОРЕННЯ РАДИ КРАЄВОЇ ОБОРОНИ І ЗАВЕДЕННЯ ПОСТІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ДЛЯ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ-НАЦІЇ В ТЕПЕРІШНЬОМУ ВЕЛИКОМУ ЧАСІ — І Т. Д.

5. КРІМ ПЕРЕВЕДЕНИХ ЗАКОНІВ ТА РЕФОРМ АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА ПРИГОТОВИЛА Й ВИПРАЦЮВАЛА ВЕЛИКІ ПЛЯНИ ПРАЦІ НА БУДУЧЕ. ВСЯ ЙОГО ПРАЦЯ Й ПЛЯНИ ЗВЕРНЕНІ НА ДОБРО ЦІЛОЇ НАЦІЇ Й УСІХ ЇЇ ЧАСТИН. ПРАЦЕЮ Й ТАЛАНТОМ РУЗВЕЛТА КОРИСТУЮТЬСЯ НАЙШИРШІ ВЕРСТВИ НАСЕЛЕННЯ, КОЛИ ВМІЮТЬ ПРИНОВОВИТИСЯ ДО ТЕПЕРІШНІХ ВІДНОСИН І ЧАСІВ І ХОЧУТЬ ДАЛЬШЕ ЗБЕРЕГТИ ЗАСАДИ, НА ЯКИХ ЗБУДОВАНА АМЕРИКА, А ЦЕ: РІВНІСТЬ ПЕРЕД ПРАВОМ, СВОБОДА СЛОВА Й АКЦІЇ, ДЕМОКРАТИЧНИЙ СПОСІБ ПРАВЛІННЯ.

З вірою в перемогу великих національних ідеалів Америки під проводом Демократичної Партії йдімо до голосування ві второк, 5. листопада 1940 і віддаймо свої голоси на кандидатів цієї партії, а на чолі їх стоять:

Ф. Д. РУЗВЕЛТ, кандидат на президента **F. D. ROOSEVELT**, FOR PRESIDENT
Г. А. ВАЛЕС, кандидат на віцепрезидента **H. A. WALLACE**, FOR VICE-PRESIDENT

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КРАЄВИЙ КОМІТЕТ
УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ

МИХАЙЛО ПІЗНАК, голова

HENRY A. WALLACE FOR VICE-PRESIDENT

НА РІЖНІ ТЕМИ 3 ВІСТЕЙ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ

ХТО ІХ УЧИВ?

Вергілія Сапіга збрала від втікачів з Польщі, що прибули до Америки, преріжні інформації й подала їх до американського журналу „Нью Йоркер“. Пише між іншим:

„Населення західної Польщі, котру прилучено до німецької держави, є майже на 100 процентів польське, але Гітлер називає цю землю історично своєю“.

Кількадесят миль відті на схід є земля, що майже на 100 процентів українська, але поляки називають цю землю історично своєю.

ВИКОРИНЮВАННЯ.

Каже вона далі: „Гітлер викоринює (з цих польських земель) поляків, щоби зробити місця для своїх людей“.

Можемо догадатися, що авторка таке насильство осуджує. І має слушність.

Однак вона не осуджує, коли це саме роблять з українцями на українській землі, і саме поляки, що так морально обурюються на німців.

ЧИ ПОЛЬЩА АМЕРИКА?

Каже Сапіга, що поляки під німецькою окупацією живуть лише яриною й мучними стравами. Одна родина занедужала, наївшись ковбаси, бо, мовляв, не їла мяса від Різдва.

З цього читач мав би набратися переконання, що перед заняттям Польщі Німеччиною селяни їли мясо частіше.

Та таке поняття про життя польських селян, може мати хіба людина, що жила в Польщі, але селянина бачила лише через вікна панського двора.

З РАЮ.

Віхав минулого року англієць Ланселот Гогбен з Англії до Норвегії, щоби віддати своїм приятелів і виголосити там кілька відчитів.

Чверть години перед від'їздом літака, котрим він мав вертатися з Норвегії домі, летниці почали обстрілювати німці, починаючи інвазію Норвегії. Щоби вернутися домі, Гогбен рішився обіхати цілу земську кулю: замість їхати на захід кількадесят миль, він поїхав до Швеції, Латвії, Росії, Японії й Америки. Тут він задержався на відпочити, а при тому написав книжку.

Як видно з книжки, Росія зробила на нього враження огидного й відсталого краю. Повалені доми й обдерті люди пригадували йому найгірші дільниці нуждарів в Англії.

Його поражали загальні недбалства й несправність. По населенні видно було, що в нього мило люкеє з годинник публичний пам'ятник.

Переїхавши Росію вперек, він ніде не бачив на залізничному дворі крамниці з книжками.

В Англії 12-літні діти мають більше знання рахунків, ніж хтонебудь у Росії має по скінченні найвищих шкіл.

Словом, читаючи сотку сторін про враження автора про Росію, читач набирає переконання, що автор просто не має для Росії ніякої надії.

„БЛІЦКРІГ“ МУЗИКОЮ

У шікаговській газеті „Дейлі Ньюз“ описує відомий європейський кореспондент Леланд Стів, що німецька військова команда заставила норвежців не боронити своєї столиці перед німецькою інвазією музикою. Мовляв, німецькі жовніри виявилися на вулицях міст великими відділами, але машерували весело, співаючи при звуку гармоній, немовби ніщо важне не сталося.

Якщо це справді так було, як каже Стів, то все таки він ставить невластивий натиск на музику: справа не стільки в музиці, скільки в невідготованості населення до нападу.

Церковні справи.

Крижевацька єпархія осиротіла після смерті бл. п. Владики Дениса Нярадія і ще досі не обсаджена. Висувають на цей єпископський престіл трьох кандидатів. Про кожного з них не завадить згадати для орієнтації кількома словами.

1) о. д-р Іван Вишошевич, василієць, ректор духовної семінарії в Загребі. Це хорват, жумберчанин; його батько був довгі літа душпастирем у Радатовичах. Як богослов, вступив ще перед світовою війною до чина св. Василя Великого і довгі літа перебував в галицьких василієвських монастирях. Описав кілька років студіював церковне право в Інсбруці й у Римі, звідки по одержанню докторату церковного права вернувся знову в Галичину й був професором богослов'я у василієвських домах студій. Кільканадцять років тому визвано його на уряд ректора згаданої семінарії, і він його й досі безперервно виконує. П'ятидесятка вже йому минула. По українськи знає дуже добре й ставиться зовсім позитивно до українців. Його кандидатура кажуть, найсильніша.

2) Другий, не менше поважний кандидат на крижевацький престіл, є о. Степан Сакач, іусовець, хорват, колись латинського, а тепер східного обряду. До єзуїтського ордену вступив уже як священник. Людина талановита, широких поглядів й горизонтів. До українців ставиться зовсім прихильно. По українськи говорить і мав теж змогу нам ближче приглянутися, бо кількадесят років працював в Альбертині й у Дубні. Йому добігає п'ядесятка. Під цю пору є професором у папському орієнтальному інституті в Римі. — Це був би перший випадок, що єзуїт засів би на греко-католицькому престолі.

3) Хорватські національні круги висувають кандидатуру о. д-ра Янка Шімрака, хорвата і теж жумберчанина. Йому вже шістьдесятка минула. Довгі літа він був духовником загребської семінарії, відтак крилошанином кликевської капітули, професором загребського університету, послом до білгородського союму, і зрешті є він довгі літа головним редактором часопису „Хорватська Стража“ та й душею організаційного руху Католицької Акції на хорватських землях. Українців знає добре й теж добре до них

ставиться. З нашою духовною й світською літературою ознайомлений.

Є ще там дехто, що вже відліт чекає на єпископську мітру, та його кандидатури ніхто поважно не бере. Може вже недалека майбутність принесе нам щось конкретне в цій для нас українців такій важливій справі.

Академія в пам'ять хрещення України.

Заходом греко-кат. парохіального уряду в Кракові відбулося 27-го вересня в салі „Просвіти“ святочна академія з приводу закінчення ювілею хрещення України. Ця академія мала відбутись тому рік, але воєнні події перешкодили. Наперед мужеський хор „Сурма“ під проводом м-ра Улицького відспівав „Отче Наш“. Потім п. С. Мотало виголосив відповідний реферат про перемогу хреста й меча на землях України, та про зеднання цілого українського народу в одній Христовій Церкві. Добре виголосена промова викликала помітне враження своєю актуальністю. Зчегги п. Марія Гірякова (сопран) відспівала по мистецькій програмі з опери Пуччіні „Тоска“, молитву Тоски. Ця точка була одна знайкраща з цілої програми. При фортеп'яні п. Марта Колтунюкіна. Відомий мистець слова, о. З. Зарожник, віддеклямував вірш У. Кравченка „Гетсемані“, що викликав сильне враження. Вікні хор „Сурма“ відспівав гарно псалом Бортнянського „Услыши Господи“, католицький і національний гимн, який підходив до всієї сали. Гарно прибрані сая підносили святочний настрій. Сая була виповнена по береги, багаті о. сіб слухало академію навіть в сусідніх саях. Відчувається брак більшої сали на українські імпрези в Кракові.

ПОВІСТЬ БОРИСА ШВЕДА ПОЛІЩУКИ

малое життя українців найменше відомої частини України, ПОЛІССЯ, країни болот і озер. Автор змалював небувале життя Полісся правдиво, бо він самий — поліщук.

ЦІНА ЗА ДВА ТОМИ \$1. Замовлення: „СВОБОДА“, 81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ТРЕТЮ КАДЕНЦІЮ.

Не годжуся з тими, що пишуть у „Свободі“, що третя каденція през. Френкліна Д. Рузвелта це шлях до диктатури в Америці. Часи, в яких жили бувші президенти Злучених Держав не вимагали, щоб вони кандидували третім наворотом на уряд президента держави. Та для людини, що розуміє теперішні обставини в Європі й Америці, повинно бути зрозумілим, що нам треба, щоб президентом була особа з великою практикою. А таку має през. Рузвелт, що вже спас наш край від загибелі й голоду. Він є нам потрібний і в теперішній час, бо він розуміє терпіння й нужду тих, що бідували й бідують. Тому робітничий голос повинен піти на Ф. Д. Рузвелта.

С. М., членція 112 відділу У. Н. С.

ТРИМАТИСЬ РАЗОМ!

Перед якими двома місяцями розпочав хтось каломією проти українців в Америці, причисляючи їх до п'ятої колонії. Хоч яке це дошкульне, то воно нам великої шкоди не може принести, коли факти виказують що інше. Але є інша небезпека для доброго імені українців, в якій ми самі винуваті. Це не ворожа пропаганда проти нашої лояльності супроти Америки, а несприхильна оцінка про нас, яку ми самі ширимо своїм популюванням.

Наведу приклади: Приходять до управителя Народного Дому представники товаристства, яке організує емігрантів з Карпатської України. Хочуть винаймати сая. Кажу, що будуть мати замоло часу до підготування імпрези через один тиждень; раджу їм замовити сая хоч дві неділі наперед. „Алеж ми не такі, як „Ваші українці“, що порозбігалися по всіх закутках і не можуть себе найти. Для них то й оголошення на радіо не помагає. У нас один тиждень вистарить. Ми всі тримаємося разом і знаємо, що і де хто робить. Скажемо, що того й того дня наша імпреза і вже піде кожен, хто може“.

У часі балу українського товариства прислухаюся розмові імігранта-українця з дівчиною, що вродилася і виховалася на фармі своїх батьків у Конетикат. Дівчина говорить по українськи, хоч їй важко. Але борнеться перед закидами незнання української мови. Каже:

„Українці не тримаються разом. Кожен бокує від другого. Тому коло нас не можна було заложити української школи, щоб я навчилася української мови. Приходжу на український бал до Українського Народного Дому. І кого я тут бачу? — Кілька молодих дівчат, що прийшли сюди, як і я. А деж інші? Де наші старші люди? І чому закидає мені, що я не вмію української мови? З ким я маю говорити, як не можу українців знайти? Чому вони ховаються? Де я буду за ними ходити, як їх нема в українському домі?“

Працюю в чужиннім департаменті Демократичного Краєвого Комітету, де створено яких 25 ріжнородних чужонаціональних, під-відділів. Говорю з помічником управителя цього відділу. Питається мене, чи більше в Америці українців чи русских? Кажу, що українців, бо походять з Західної України і з полудневих губерній колишньої царської Росії, що це не є русські, а українці. Управитель каже, що він теж того переконання, що українців більше, але шож... „Загальна думка така, що українці не тримаються разом“. Пояснюю, що інакше треба глядіти на бувших емігрантів із Західної України, а інакше на тих, що з росій-

ських губерній. „Алеж я саме думаю лише про тих, що себе називають українцями і знають, хто вони є. Чомуж у них така розбіжність? Кільки то праці треба, щоб дістатися до ріжнородних груп?“

Можна назбирати більше таких поглядів. А всі вони зводяться до одного: Українці не тримаються разом. Ось тому і так тяжко говорити авторитетно за більшість українців в Америці.

Тут не іде про політику американських партій, бо в тому відношенні не можна загально робити повних висновків. А іде про спільні змагання об'єднати американських українців на підставі української культури й спільного кровного походження. Скільки то ми, як українці, напрацювалися в Америці, щоби здобути собі імя. Ми його здобули. Але впарі з тим ми й поширили про себе самих переконання, що ми сварливий нарід, з яким годі рахуватися, хоч у нас велика чисельна сила.

Семен Демидчук.

ЮРІЯ КОСАЧ ТРИНАДЦЯТА ЧОТА ОПОВІДАННЯ

Юрій Косач, новий український письменник, старється зрівати за старою солідною писарчиною та змалювати нового українця, що виріс у критичні часи й може бути „керманцем бур і гроз“.

Збірка має 17 оповідань і передмову. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ. „Свобода“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ІВАН ЗУБЕНКО ГАЛИНА

Повість із часів визвольної боротьби.

Галичанка виходить заміж за офіцера української армії з Великої України. Там вона попадає в вир боротьби між українцями й червоними москалями. Ліха доля зводять її й її чоловіка з галичанцями, що служать у більшовиків. Він давню любов свою одностельчанку й досі її забути не може. Що сталося, як ця жінка попала йому в руки, а він має владу й в засоби не перебірає?

ЦІНА 45 ЦЕНТІВ. Замовляйте: „СВОБОДА“ 81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО УКРАЇНЦІВ ГРОМАДЯН ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ У НЬО ЙОРКУ Й ОКОЛИЦЯХ!

Українська Секція Всеамериканського Комітету Незалежних Виборців Ф. Рузвелта й Г. Велса під проводом Ф. Ля Гварді та сен. Г. Норриса закликає всіх українців міста Нью Йорку та околиць, без ріжних релігій, професій, маєткового стану й партійної приналежності,

ПРИХОДЬТЕ НА ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В СПРАВІ

ЗА КОГО Й ЧОМУ МАЮТЬ ГОЛОСУВАТИ УКРАЇНЦІ?

ВІЧЕ ВІДБУДЕТЬСЯ В НЕДІЛЮ, 3. ЛИСТОПАДУ, В ГОД. 2. ДНЯ

В BEETHOVEN HALL, 210 EAST 5th STREET, NEW YORK, N. Y.

Промовлятимуть на Вічу: Голова Всеамериканського Комітету Незалежних виборців Ф. ЛЯ ГВАРДІЯ, члени Української Секції тогож Комітету Н. ГРИГОРІВ та М. СІЧИНСЬКИЙ; Асемблемен д-р С.ЯРЕМА й інші.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛЮБУ І ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ

ВІДБУДЕТЬСЯ: ВЕЛИКЕ ПЕРЕДВИБОРЧЕ ДЕМОКРАТИЧНЕ

ВІЧЕ

ЗА ПОВНИЙ ВИБІР УКРАЇНСЬКОГО КАНДИДАТА І ПОСЛА СТЕФАНА ЯРЕМУ В ПОНЕДІЛОК, 4. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 4, 1940)

В ГОДИНІ 8. ВВЕЧІР

В CARPATHIA HALL, 217 E. 6th ST., NEW YORK

На цім вічу будуть промовляти: кандидат на Асемблемена С. ЯРЕМА; кандидат на Конгресмена, Лілер Д. дистрикту М. MICHAEL EDELSTEIN; суддя DENIS O'LEARY CONLAN; суддя BENJAMIN F. SCHREIBER; стейтвий Сенатор WILLIAM J. MURRAY і інші визначні українські бесідники. — Вас просимо до спільної участі, а Ви попросіть своїх знайомих, щоб показались числом перед політичними бесідниками.

ГОЛОСУЙТЕ НА СВОГО КАНДИДАТА ROW B.

ВИБОРЦІ МІШІГАН

ГОЛОСУЙТЕ НА СЛІДУЮЧИХ КАНДИДАТІВ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Raymond W. Starr

Attorney General

Frank Fitzgerald

U. S. Senate

Вони відомі приятелі української справи.

ПЛАТНЕ ПОЛІТИЧНЕ ОГЛОШЕННЯ

ДО УКРАЇНЦІВ СТЕЙТУ НЬО ДЖЕРЗІ!

УКРАЇНЦІ СТЕЙТУ НЬО ДЖЕРЗІ! ПРИ НАДХОДЯЧИХ ВИБОРАХ 5. ЛИСТОПАДА ГОЛОСУЙТЕ НА СТАНОВИЩЕ ГУБЕРНАТОРА НАШОГО СТЕЙТУ НА

CHARLES-a EDISON-a!

ОСНОВНІ ІНТЕРЕСИ ДЕМОКРАТИЧНОГО УСТРОЮ ДЕРЖАВИ ВИМАГАЮТЬ ВИБОРУ НАЙЛІПШИХ ТА НАЙБІЛЬШЕ КВАЛІФІКОВАНИХ УРЯДНИКІВ НА ВСІ СТАНОВИЩА В ДЕРЖАВІ.

ЛІГА АМЕР. ГОРОЖАН УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ, ПОВІТІВ МІДЛ-СЕКС І СОМЕРСЕТ ЗАКЛИКАЄ ВСІХ УКРАЇНЦІВ ГОЛОСУВАТИ ЗА ВИБОРОМ НА СТАНОВИЩЕ ГУБЕРНАТОРА СТЕЙТУ

CHARLES-a EDISON-a!

В особі CHARLES-a EDISON-a горожани стейту Нью Джерзі знайдуть відповідного адміністратора та доброго господаря, а українці широго демократа, що прислухається завжди до потреб мешканців стейту всіх національностей по походженню й до українців зокрема.

Paid for by The League of American Citizens of Ukrainian Descent of Middlesex & Somerset Counties, Inc.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ДІТІ АНГЛІЙСЬКОГО ШПИТАЛЯ ДЛЯ ДІТЕЙ-КАЛІК

3 ДНЯ

НАЗУСТРІЧ НЕВИДОМОМУ.

Сучасне положення українського народу досить невідоме. Визвольні змагання України так немов занурилися в мряку. Ідею з тих, що знайшлися поза границями України, знаходять зневіра. Зокрема ця зневіра знаходить деякого з нас, американських українців, які хотіли бачити надії на визволення навіть не в ударі німецької сили з соювською, тільки в всевітній еманіпації народів виходячій з англо-саксонського табору. Тимчасом англо-саксонський табор заодно кокетує з Советами. А англійський прем'єр Чорчиль заодно відмовляється від виразного виголошення цієї, за яку бореться Англія. На першій місці треба ставити перемогу Англії, каже він. А щоноді описує будемо говорити про ширші цілі.

МОВЧАНКА В ГАЗЕТАХ.

Водночас у світовій пресі панує завзята мовчанка щодо української справи. Про самостійну Україну говорили більше в часі минулої світової війни, ніж нині. Коли ж навіть дехто заговорить про українську справу, то так, аби їй пошкодити. По англо-саксонському боці з українською справою зараз зв'язують нацистичну загрозу політиці. По нацистичному боці українцям взагалі наложено на уста каганець і крім просвітнянських справ не вільно написати навіть політичної статті в газетах. Німецька та італійська преса вихвалюють Совети та заперечують, що не вдається Англії спровокувати конфлікт між ними і Советами. До якої міри советофільство закоринене в Німеччині свідчить факт, що сюди, до Америки, наплавляє з Німеччини в різних тонах, серед них і в українській, пропаганда, якою навіть в українській мові, німці захвалюють дружельні відносини з Советами. Виходить, що німці надіються перекласти на свій советофільський бік навіть і американських українців...

„ПРИХИЛЬНІСТЬ“ ДО УКРАЇНЦІВ.

Знову на тих клаптиках українських земель, які залишилися під німецьким пануванням, місцеві українці мають тепер змогу вдержувати своїм коштом і трудом різні школи, просвіти, кооперативи, значить, що можна жити своїм, ближнім, ніж за польської влади. Тою політикою німці вводять у блуд не одного українця. Нею вони роблять вражіння, начеб засадничо ставились прихильно до українських визвольних змагань та планували створення самостійної української держави. Тимчасом це не відповідає правді. Своєю прихильністю до українців на Лемківщині, Холмщині і Підлясся вони старяться збалансувати ворожість польського елемента. Ця прихильність має локальний і тимчасовий характер. Бо дійсна, далекосягла полі-

тика німців супроти українців є та, що вони заборонили українським газетам згадувати про таку політику, що веде до визволення України. І нічого не чути, щоб на тих землях під німцями була можливість виявляти українцям сепаратистичні думки, змагання до вільної її соборної України.

Після всякої правдоподібності німці виходять з задоволення, що самостійна, побудована на здорових національних основах, Україна, не вміщається в їх плянах. Вони хочуть на сході не оздоровлення, тільки дальшого гніту. Чимбільше східні народи будуть себе взаємно поборювати, тим легше буде для німців панувати над ними. Коли німці переможуть, цілі Совети знайдуться під їх пануванням. Коли ж не переможуть, то нащо їм самостійна Україна?

ПРИГНОБЛЕННЯ.

Таке ставлення може деякого з українців пригнобити. Але наділі нема причини до пригноблення. Бо хоч нині на зверх світ мало цікавиться визвольними змаганнями України, але під сподом таки всі пильно слідкують за цією справою. Сам великий попит за літературою, зв'язаною з українськими справами, є доказом великого зацікавлення. На Україну нині дивляться не як на оперетковий плян якогось австрійського архикнязя, що хоче собі здобути престіл, тільки як на поважну народстаючу політичну силу на Сході Європи, на яку не можна замикаати очей, а треба якоюсь до неї приступати. Бо вона вже засильна, щоб її ігнорувати.

А коли нині в Англії мало говорять про Україну, а прем'єр Чорчиль не хоче виразно сказати про воєнні цілі Англії, то також у цьому є причини, які не конче свідчать про безнадійність української справи. Нинішнє положення таке, що колиб Чорчиль виразно говорив про цілі Англії, зокрема на сході Європи, то він мусив би говорити приємні для Советів речі. Бо Советів він нині ніяк не хоче озлоблювати. Коли ж Чорчиль про те не говорить, значить, не хоче тих приємних для Советів речей згадувати.

ГРУНТОВНА РОЗВ'ЯЗКА.

Незаперечним фактом є це, що Англія, колиб виграла, хотіла б ґрунтовної розв'язки всіх спірних питань в Європі. Вона є купецька країна і як така, хоче тривалого миру. А цього тривалого миру вона ніяк не досягне, коли буде будувати його на несправедливості, на ненависті одного народу до другого. Всякий мир, побудований на насильстві, розлетиться так соромно, як розлетівся Верзайський мир.

Це є компас, який повинен тут провадити нас у тих мрячних часах. Той компас є добрий і хоч темно на світі, ми повинні з довірою йти за його вказівками. Водночас повинні робити все, що в наших обставинах можливо, щоб представити англо-саксонському світові українську справу в правдивій світлі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

РУЗВЕЛТ І ВІЙНА.

Републіканська Партія старается усвідомити американський загаль, що коли Рузвелт вийде третій раз президентом, Америка майже певно знайдеться у війні. Невтральний громадянин може вірити в це, або ні. Він може пояснити собі ці аргументи тим, що, мовляв, тепер вибори, републиканці хочуть побити демократів, демократи републиканців, одні на других говорять різні речі, в які невтральний громадянин, не буде вірити, а коли й буде, то лише трошка. Та загрозу війни в виборі Рузвелта добає і багато демократів. Цю загрозу добають також зовсім посторонні люди, для яких Републіканська Партія має таке саме значіння, як і Демократична. До них у першу чергу належить соціалістичний кандидат Норман Томас, який на кожному кроці товче, що перемога Рузвелта рівняється війні і диктатурі в Америці. Републіканці він теж завзято критикує, але всетаки ні диктатури ні воєнних замірів їм не закидає. Він робить це лиш Рузвелтові.

А на днях закинув воєнні заміри і пляни впровадження диктатури в Америці з боку Рузвелта відомий американський гумористичний письменник Ірвін Коб. Рузвелт, каже він, побренькує шаблону в той час, коли край ще навіть не розпочав будови своєї повітряної армії. Рузвелт рішився кандидувати на основі, що, мовляв, тепер напружені часи і потрібно при кермі держави досвідченого чоловіка. Але, говорив колись великий американський президент Джеферсон, напружені часи в краю майже все бувають. Коли хтось рішиться кандидувати тому, що він „досвідчений“ третій раз, то четвертий раз його досвід буде ще більшим аргументом. По четвертій наступить п'ятий, шостий раз, так до смерті. З вільних демократичних виборів не останеться ні сліду.

Про воєнні заміри Рузвелта і його бажання стати диктатором говорив теж і Джан Луїс, голова Конгресу Промислових Організацій. Луїс довгий час приятелював з Рузвелтом, на раджувався з ним над різними суспільними, зокрема робітничими справами. Він каже, що знає Рузвелта наскрізь. Тепер він виступив отверто з заявою, що вибір Рузвелта рівняється війні і диктатурі. Джан Луїс рішився виступити проти Рузвелта, хоч це грозить йому втратою провідного становища в К. П. О., на випадок, як би Рузвелт все-таки вийшов на президента. Він закидав Рузвелтові нещирість в його сповідних полєкшах супроти робітництва. Зате підкреслює, що пильне слідкування за Венделем Вилкім та розмови з ним, переконали його, що Вилкі стане далеко ширшим і рішучішим оборонцем робітничих інтересів, коли стане президентом. Вилкі не аристократ, говорив Луїс, а знає тяжку фізичну працю і знає голод.

Та, здається, найбільше шкодять Рузвелтові його найближчі співробітники, в роді його товариша Генрі Вала-са, нью-йорського губернатора Лімена, та інших. Цеж вони всюди на кожному кроці говорять, що диктаторський край зокрема Гітлер, дуже собі бажають, щоб програв Рузвелт, а виграв Вилкі. Генрі Вала-са посунувся аж так далеко, що в філадельфійській промові, 25 жовтня ц. р., сказав, що це нацистичні агенти в Америці дістали приказ від Гітлера піддержувати Вилкого, а поборювати Рузвелта. А Рузвелт на своїй пресовій конференції кілька тижнів тому також натякнув, що тоталітарні краї дуже не хочуть його вибору.

В той спосіб, кажуть, Рузвелт і його співробітники грають на американських почуваннях. Бо американці не люблять Гітлера і Мусоліні; а коли їм сказати, що Гітлер і Мусоліні поборюють Рузвелта та піддержують Вилкого, американці готові віддати свій голос на Рузвелта.

Такий спосіб агітування є неамериканський і нетактовний. Бо не можна переводити внутрішніх виборів під кутом, що про нас за границею говорять. Ми самі повинні найкраще знати, кого нам потрібно і не повинні дивитись на це, чи Гітлер або Мусоліні, когось хвалять, або гудять. Бо, станувши раз на тій засаді, републиканці також можуть заключити, що це Рузвелта хочуть Гітлер і Мусоліні; вони добрі знавці психології, вони гудять Рузвелта, замість хвалити його, бо знають, що в той спосіб йому краще поможуть. Ось у той спосіб ми можемо звести цілі наші вибори до абсурду.

І. Г. Р.

ЧАРЛС Л. МЕКЕРНІ кандидат Републіканської Партії на уряд віцепрезидента Злучених Держав.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЕРИ, ПА.

Організаційні збори.

Дня 17. жовтня ц. р. відбулись в українській галі в Дері, Па., організаційні союзні збори. Збори відкрив передсідник відділу -113, Нестор Курчак. Привітавши організатора п. В. Загаєвича він віддав дальший провід зборами секретареві відд. 61 Антонові Скубякові. Секретар Скубяк висказав пару слів про те, чому наша молодь не горнеться до українських організацій. Звичайно ми винемо за це нашу молодь, казав він. Але в дійсності це в першу чергу вина самих родичів, які пхають своїх дітей по чужих організаціях, а не поінформують їх про свої організації, та не запишуть їх до своїх. Не диво, що опісля діти не шанують родичів, та сміються з них; що вони „олдфешинди“. Бо в чужих організаціях навчили їх сміятися зовсім, що походить з старого краю і вони так поступають. Бесідник закликав, щоб діти держались своїх родичів, а родичі з свого боку повинні так впливати на дітей, щоб вони держались своїх організацій.

По тім забрав слово п. Загаєвич і почав пояснити прив'язним про У. Н. Союз, про його заложення, про його роботу і

користи, які він робить своїм членам. Завдяки своїй ширій і фаховій праці У. Н. Союз є нині найбільшою українською запомоговою інституцією, а також серед чужих інституцій цього роду стоїть на першому місці. П. Загаєвич при помочи цифрів виказував прив'язним, що грамоти У. Н. Союзу є одні з найліпших. Збори тривали чотири години і під час них прив'язні дістали першорядні інформації відносно нашої найбільшої організації, У. Н. Союзу. Наслідки були добрі, бо по зборах люди просили п. Загаєвича вступити до їх домів і позаписувати до У. Н. Союзу їх дітей. Першими, що записали свої родини, були: Іван Томашевський, ціла родина; Ілько Рилик, ціла родина; Антін Коземчак, ціла родина. Український доктор, Йосиф Лехман, записав себе і двох синів. Багато інших також вписалось до У. Н. Союзу.

Сподіємось, що відділи 61, 113 і 303 зростуть у короткім часі на сто членів.

Антін Скубяк, секр. відд. 61, Лятроб, Па.

ІВАН ФІЛИПЧАК

відомий автор оповідань з української історії малює в повісті

ДМИТРО ДЕДЬКО

боротьбу за вдеркнення Галицько-Волинської Держави проти посягань загарбних сусідів: поляків і мадярів.

Герой повісті, боярин Дмитро Дедько — це історична особа. Завдяки йому українська князівська держава простояла ще довгі роки. Хто хоче пізнати героїську зусилля цієї великої постаті української історії, най прочитати повість Филипчак „Дмитро Дедько“.

Ціна 50 центів.

Замовляйте:

„Svoboda“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

APPEAL TO UKRAINIANS IN MASSACHUSETTS

Sunday, November 3,

at 1:45 P.M. on Station WCOP, 1120 kc.

GOVERNOR SALTONSTALL

WILL TALK TO THE UKRAINIANS IN MASSACHUSETTS.

THE REPUBLICAN PARTY DESERVES YOUR VOTES ON NOVEMBER 5.

ATTY D. G. ROMANOW

NICHOLAS DAWYSKIBA

УВАГА!

СЬОГОДНІ!

ВЕЛИЧАВЕ МАСОВЕ ВІЧЕ

СЛАВ'ЯНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ І КОМІТЕТ БЕЗРОБІТНИХ ДЛЯ ВИБОРУ ВІЛКОГО

В СУБОТУ, 2. ЛИСТОПАДА (NOV. 2, 1940) В ГОД. 8:30 ВЕЧ. В COOPER UNION HALL

ASTOR PLACE & 8th STREET, NEW YORK, N. Y.

Почуєте промову ВІЛКОГО. — Від українців буде говорити адвокат АЛБЕРТ ДЯЧУК та інші визначні промовці. — Приходьте усі! ВСТУП ВІЛЬНИЙ!

КОМІТЕТ.

Я обіцяю

ПРАЦЮ для БЕЗРОБІТНИХ!

ВІЛКІ сказав: „Я можу обіцяти безробітним роботу“. Це не є виборча обіцянка. Це обіцянка бізнесмена, про котрого ніхто не може сказати, що він не встарчився в слові. Він знає, що він може дати роботи безробітним, бо він знає, як пустити промисли в рух. Він знає, як регулювати промислову роботу, не задушуючи її. Він знає, як давати бізнесменам довіря в майбутнє, не даючи ніякому бізнесменові ні групі бізнесменів неналежної переваги.

Вендел Вилкі стояв на чолі одного з найбільше успішних бізнесів у краю. Він

втягнув його з клопотів і зробив його дохідним — зменчивши кошти продукту для споживачів. Цього якраз треба урядові. Бізнесмен, який може зменшити кошти й збільшити справність ведення бізнесу. Це є одиникий спосіб, який може нам дати належну оборону краю. Це й є одиникий спосіб, у який ми можемо поставити безробітних до праці.

Вилкі є тим чоловіком, що може зробити цю роботу, бо він має потрібний досвід. Він ЗНАЄ, ЯК.

В ДНІ 5. ЛИСТОПАДУ ГОЛОСУЙТЕ НА WILLKIE

на BRUCE BARTON, як Сенатора

та MARY DONLON і MESSMORE KENDALL як Загальних Конгресменів.

СТРАТИЛИ МАЄТОК. — Фріц Брунел, що мав величезні простори землі в німецькому місті Кельн, стратив їх через конфіскацію уряду. Він недавно приїхав до своєї жінкою до Злучених Держав по дорозі до Чиле.

ОДИН З НАЙКРАЩИХ: Ю. ГОЛОВІНСЬКИЙ

День 1. листопада 1918 р. застав сотника Юліана Головінського в Любачеві, де wraz з іншими старшинами почав він організувати військові частини для оборони Любачева й околиці. Рівночасно повстала на подумний схід від Любачева над Сяном, партизанська група Клея. Щоби скріпити цю групу а тимсамим не пропустити неприятели залізничним шляхом Ярослав — Рава Руська, сотник Головінський wraz зі своїм відділом прилучився до "групи" Клея. Тут став він шефом штабу і від 1. грудня 1918 р. провадив усі воєнні операції тої групи. З важніших боїв цієї партизанської групи це оборона Любачева, дворазовий наступ на станицю Горинець, бій під Башнею і її заняття та наступ на Любачів, неухатний лише тому, що підчинені команданти відділів не сповнили як слід своїх завдань.

Серед безнастанних сутінок і наступів минув грудень 1918 р. і половина січня 1919 р. Слаба числом група Клея, якої операціями кермував сотник Головінський, без якоїнебудь спокуси з іншими частинами Галицької Армії, на протязі півтора місяця здержувала наступ неприятели. Неприятель думав, що має до діла з більшою кількістю українських військ і не важився на сконцентрований наступ в глибину. Це було наслідком знаменитого маневрування групою, яка появлялася не надійно якраз там, де її найменше сподівалися.

В половині серпня 1919 р. група Клея увійшла у склад Галицького Корпусу, як 6. равська Бригада. Сотник Головінський обійняв в ній становище шефа штабу бригади, а по кількох тижнях був іменованій командантом 6. равської Бригади. На її чолі обороняв район Рава Руська — Немірів — Магерів — Яворів. З воєнних подій того часу замітні: двократна, героїська оборона Магерова, оборона Вишеньки і Добродушна, заняття Немірова, наступ одного куріня на Белз, наступ на залізничний шлях Львів — Перемишль в околиці Судової Вишні і інші. Сотник Головінський безоглядно вимагав послуху і дисципліни, а стрільці і старшина слухали і вірили йому сліпо. Сот. Головінський скоро виховував свої відділи на правдиво військові частини, які блискучо перекидалися на загрожені місця. Часті серед холоду і досудуючого браку взуття і одягів доконували вони далеких походів пр: на протязі двох тижнів одні і ті самі відділи брали участь у наступі на Белз і Судову Вишню.

6. равська Бригада, числила з весною 1919 р. коло 4,000 людей, з того коло 3,505 фронтових стрільців. На лінії Добруси — Жовква — Куликів 6. Бригада, закопана в ре-

гулярні воєнні окопи, з подвійними рядами кільчастих дротів, здержувала кількакратні наступи ворога на Добруси. В березні і квітні 1919 р. пробоева сотня 6. Бригади робила глибокі випади в передпілья, як прим. нічний наступ на Кунин і Фійну, де в її руки дісталось багато полонених і чимало воєнного матеріалу.

По відступі з під Львова, при загальнім відступі Галицької Армії 6. равська Бригада удержала в цілості свою боеву кількість і якість. Серед залізної дисципліни, готові в кожній хвили до протиступу, прямували частини 6. Бригади на схід лінією Жовква — Камінька — Золочів — Зборів — Тернопіль. В травні, 1919 р. 6. Бригада займала позиції на північ від Бережан. В тім часі поляки перервали фронт під Бережанами (10 Бригада), вдерлися у запілля і забрали в полон деякі частини 6. Бригади. Сотник Головінський не стратив рівноваги духа. Розумними і доцільними приказами виратував він усі бригадині і куріні обози а потім зібрав рештки своєї Бригади і під Забойками намагався перебитися через ворожий фронт. По кількохкратних даремних зусиллях піших відділів сотник Головінський на чолі кількох нацих кавалеристів пробивався через ворожі ряди і вернувся до своїх. Маючи вратовані обози зформував негайно нову Бригаду, доповнюючи свої куріні новобранцями з околиць Озірної і Збаража.

По чортківській офензиві, 6. Бригада під командуванням сотника Головінського брала визначну участь в боях під Бережанами і Золочевом. По переході Галицької Армії за Збруч бої Бригади при здобутті Браїлова, Виниці, Козятина, Бердичева, Ігнатівки та вкінці Святошини, передмістя Києва, це прегарне свідчення воєнного хисту Головінського. Винайдення а радше інтуїтивне прочуття слабих сторін неприятели, не надійний і замаскований удар у те найслабше місце, укриття своїх слабих місць і змилення ворога, це прикмета характеристична воєнного талану сот. Головінського. Приміром у боях під Києвом, по здобутті Ігнатівки вивисав сот. Головінський 2 куріні в лісі, що тягнуться на схід від Києва і тим способом урятував цілий корпус перед протинаступом большевиків. В цих лісах куріні 6. Бригади стріляли зачасних большевиків, готових ударити несподівано на зади Галицького Корпусу, коли він підійде ближче до Києва. Большевики, заскочені цим маневром Головінського, уткнули на голову і навіть не пробували більшого опору підчас заняття Києва.

В кампанії проти Деніківців, в бою під Романовим Хуто-

ром взяла 6. Бригада в подон 280 бідогвардійців: 70 навантажених обозних підвод, розбиваючи рівночасно 2 денікінські полки, зложені зі старшинських сотень. Під Дашевом через цілий тиждень здержувала 6. Бригада атаки бідої армії.

В осені 1919 р. почалася трагедія Галицької Армії. Найстрашніший ворог — тиф взяв у свої обійми українське військо. Як усі частини Галицької Армії, так і частини 6. Бригади, були одним образом безнадійного змагання зі страшною пошестю. Серед безнастанних боїв з большевиками відступали українські галицькі війська на південь, з підводами переповненими хворими і померлими, полишаючи за собою переповнені шпиталі та все нові й нові могили.

Пятнистий тиф не минув і Головінського. Цілий місяць переležав в убогій горячці. Після переходу до большевиків і реорганізації Галицької Армії в так звану Червону Галицьку Армію, Головінський одержав команду. І Червоної Галицької Бригади — давніше І. Українського Галицького Корпусу. З весною 1920 р. І. Черв. Гал. Бригада зайняла фронт проти поляків в околиці на схід від Любачева. Після розриву з большевиками сот. Головінський дістався в польський концентраційний табір на Ялівці, звідси утік на Чехословаччину.

Повернувшись в 1923 р. до Галичини, згинув трагічною смертю 30. вересня 1930 р.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

НЮАРК, Н. ДЖ.
КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО ЦЕНТРАЛУ ВСІ БРАТСТВА, ТОВАРИСТВА І СЕСТРИЦТВА влаштовують
ЛИСТОПАДОВЕ СЬЯТО
В НЕДІЛЮ, 3. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 3, 1940)
В УКРАЇНСЬКІЙ ЦЕНТРАЛІ
180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.
ПРОГРАМА: По співній Службі Божій відслужиться панакхидя за покійних наших Героїв. — В ввечір 7:30 КОНЦЕРТ. Концертну програму виконають Тов. Воїн і шкільні діти. — Вступне слово вимовить о. М. ДАНИЛОВИЧ. — Святочну промову буде мати редактор п. СТЕПАН ШУМЕЙКО.
Приходім всі й пошануємо тих, що життя своє дали за Волю України.
Комітет.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА
ЗАХОДОМ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦ. ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.
— відбувається —
ЛИСТОПАДОВЕ СЬЯТО
В НЕДІЛЮ, 3. ЛИСТОПАДА (NOVEMBER 3, 1940)
В УКР. НАР. ДОМІ, 214 FULTON STREET, ELIZABETH, N. J.
Початок у годині 5. пополудні.
Концертну програму виконає Хор "БОЯН" під управою п. М. ЯДЛОВСЬКОГО й Мужеський Молодецький Хор під управою п. ІВАНА ЛЕВЧИКА. — Промовлятимуть: о. ЧАПЕЛЬСЬКИЙ і гоа. ред. "Свободи" д-р Л. МИШУГА.
На це традиційне патріотичне Сьвято запрошуємо — всі Братства, Товариства, Сестрицтва, молодічі та всі інші клуби У.З.Х. "ОДВ" до виступу підчас правлення панакхиди — в укр. кат. церкві св. Володимира. Відак пополудні всі громадо ідемо на СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ — до Українського Нар. Лому.
Центральний Комітет У. Н. О.

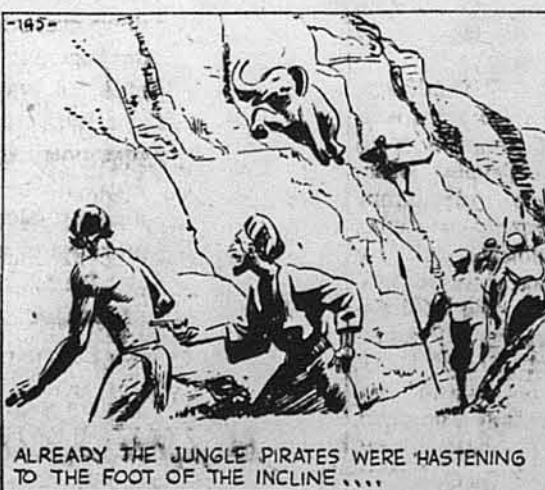
ТАРЗАН, ч. 145. На зустріч смерті.

WHEN TOTO SLIPPED, HE STRUCK KEYDO. BOTH TUMBLED DOWN THE SLOPE TOWARD THEIR FOES.

TO HIS DISMAY TARZAN SAW HIS WOULD-BE RESCUERS ROLLING TOWARD THEIR DOOM, BUT HOW COULD HE HELP THEM?

ALREADY THE JUNGLE PIRATES WERE HASTENING TO THE FOOT OF THE INCLINE

... TO FALL UPON BOY AND ELEPHANT WITH VENGEFUL FURY !!

Кейдо і слон оба тепер летіли в долину, на зустріч смерті.

Зо смутком заважив це Тарзан. Він був свідком, як оба його можливі спасителі знаходять трагічний кінець.

Та він не міг їм допомогти. Пірати саме зближались до місця, куди мали звалитись хлопцеві і слон.

Вони саме замірялись напасти на слона та хлопця і зо скаженою пімстою зробити їм кінець.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

З діяльності Демократичного Клубу.

Українсько-Американський Демократичний Клуб святкував сему річницю свого існування в Українським Народнім Домі в Перт Амбой. Галя була гарно прикрашена, а жіноцтво пригладило гарну гостину, в якій взяло участь понад 200 осіб. Говорили визначні місцеві американські політики, як теж представники українсько-американського громадянства. Говорив теж і гість, адв. Михайло Пізнак з Нью Йорку, голова Української Дивізії Демократичного Краєвого Комітету, представляючи справи, які є темою теперішньої виборчої акції.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Meet Prince Charming, Snow White, Mother Goose, Aladdin, Old King Cole and others — at the —
NIGHT IN FAIRYLAND DANCE
— on —
SATURDAY EVE, NOV. 16, 1940
— at the —
UKRAINIAN CENTER
180-186 William St., Newark, N.J.
Music by Chubby Kay & his Orch.
Commencing 8:30 P.M.
Admission 50 cents.

ПОВІСТЬ ПРО СЛАВНОГО ОПРИШКА ОЛЕКСУ ДОВБУША

ЩЕ ЛИШЕ КІЛЬКАНАЦЬ ПЕРІОДІКІВ ОСТАЛОСЯ ВІДОМОЇ ПОВІСТІ

МИКОЛИ УСТИЯНОВИЧА

СТРАСТНИЙ ЧЕТВЕР

Повість замітна в історії української літератури тим, що вона є одною з перших повістей української літератури в Галичині.

Для читача ця повість цікава передовсім тим, що головною особою в ній є Олександр Довбуш, славний вождь гучульського розбійницького руху.

ЦІНА 40 ЦЕНТІВ.
Замовляйте:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346
JERSEY CITY, N. J.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
Аналіза крові для подружжого свідчення.
Геморойди й желяки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Тепер є небувала нагода для всіх, що терплять на недомагання шлунка й випробували коштовні ліки й зела, а не найшли полекші. Тим усім поручуємо спробувати даром Зела Милертона, котрих не запарюється ні варитися, а споживається в натуральній формі. По житті пробки переконаєтеся, як skutочно ділають в недомаганнях таких, як кваси шлунка, гази, несправність заїр, брак апетиту, біль голови й інші недомагання, котрі походять зо злого травлення. Щоби перекопатися, пишіть по пробку.

Спеціальна Оферта по знижених цінах.
1 Package Millerton .75
2 " " 1.25
3 " " 1.75
6 " " 3.00
Питаєте за зільям Милертона у вашій сусідній аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U., P. O. Box 628, Newark, N. J.
Single package not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
Ці ціни важкі лише при замовленні просто в годовного офісу.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

ОДИНОКА ПРИЧИНА
Коли нас кличуть у ночі з дому, віддаленого багато миль від тугишньої місцевості, ми відповідаємо швидко й успішно — та за невелику винагороду.
Це мабуть є одинокою причиною, чому ми маємо в цілій околиці так багато приятелів, котрі зовсім природно жадають наших услуг, як тільки зайде потреба.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Bayonne 3-0540

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

Парохія св. Отця Николая в Трой, Нью Йорк, пошукує кваліфікованого дяковича-дирігента, котрий відповідав би всім вимогам, зв'язаним з дяковичеським діянням. Для реального і поборного дяковича посада добра. Зголошення слати до: Уряд Парохії св. Отця Николая, 327 Друга вулиця, Трой, Нью Йорк.

ПОПРОБУЙТЕ ЧИСТІ ПРИРОДНІ ЛІКИ ЕВРОПЕЙСЬКІ ЧАЙ:

1. **ГРУДНИЙ ЧАЙ** — для тих, що терплять на кашель і продуктиві подражнення внаслідок простуди.
Ціна \$1 за пакет.
2. **ШЛУНКОВИЙ ЧАЙ** — для тих, що терплять на шлунок і кишкові недомагання: гази і згагу, спричинені надміром квасу в шлунку й часове затвердження.
Ціна \$1 за пакет.
3. **ДЮРЕТИЧНИЙ ЧАЙ** — для тих, що терплять від запору сечі, причиняючи подражнення міхура й сечового проводу, та бої крижів від простуди.
Ціна \$1.75 за пакет.
Посилайте свої замовлення до: Mrs. GRETA LESKOVAR, 507 E. 73 St., New York, N. Y.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. Н. неділя згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J. (near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р ВОЛОД. ГАЩИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5086
Урядові години: Від 1 до 3 пополудні і від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

БОЛІНІГ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жила, болочні ноги, флебіс (запалення жил), напухлі або болочні коліна чи кісточки і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операції.
Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділки і четверні від 1 до 8:40 ввечір. Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York, City
Блязько Бродвею.
ЕВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
срр. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧ

СЕМЕН П. КАНА
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за \$150
433 STATE ST., PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P.A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуговування шпирі і чеська.
Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія): 969 SOUTH BROAD ST., TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150
Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7664.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.